

Aleš
Berger

Pesmim L. S. Senghorja na rob

I.

Svet umetne črnske poezije, pisane v francoščini, ki ga v precejšnji meri naseljujejo tudi pesmi Léopolda Sédarja Senghorja, je na Slovenskem precej slabo poznan, čeprav so se njegovi obrisi krepko začrtali že pred drugo svetovno vojno, dokončno oblikovali pa konec štiridesetih in na začetku petdesetih let. Naše revije, z izjemo posamičnih objav, kjer pa je bil izbor precej naključen (Borec 1967) ali pa ga ni spremljala nikakršna informacija o avtorjih (Perspektive 1961), tej poeziji niso posvečale omembe vredne pozornosti, zato niti ni čudno, da zaokrožene knjižne objave pri nas še ni doživela in da je izbor iz svetovne književnosti, ki je leta 1964 izšel pri Mladinski knjigi, upošteval samo dva črnska avtorja, pišoča v francoščini. Zato se zdi primerno, da se ob tej priložnosti na kratko ustavimo pri mejnikih, ki so zaznamovali pota umetne črnske poezije francoskega izraza.

Za začetek osveščene, iz istih idejnih izhodišč izhajajoče in k istim ciljem namenjene umetne črnske poezije, pisane v francoščini, štejejo poznavalci leto 1932, ko so martiniški študentje, zbrani okrog Étiennea Léroja (1909—1939), v Parizu izdali prvo in edino številko revije *Légitime défense* (Zakonita obramba), ki je bila naperjena zoper sterilno pesnikovalstvo tedanjih antilskih izobraženih domorodcev. Na Antilih je namreč — če izvzamemo Haitčana Jeana-Françoisa Brièra (1909) in Jacquesa Roumaina (1907—1944), ki sta, sprva brez odmeva, uvedla teme črnskega samozavedanja — prevladovalo pisanje, ki se je vzorovalo pri parnasovski poeziji, v Franciji že dolgo preseženi, in v katerem so avtorji za formalno dodelanimi verzi skrivali barvo svoje polti in se skušali kar najbolj priličiti beli kulturi. Zakonita obramba je s tovrstnim epigonstvom pretrgala: po nadrealističnem vzorcu je zahtevala popolno oblikovno svobodo, črni avtorji z ameriške celine, predvsem Langston Hughes in Claude Mac Kay, pa so jo navdušili z uvajanjem črnskih tem, s poetično afirmacijo črnskega temperamenta. Članki v Zakoniti obrambi so pomenili književni, pa tudi politični program, in čeprav je Léro v pesniški praksi ostal pri bolj ali manj učinkovitih nadrealističnih šablonah, ki v ničemer ne izdajajo polti svojega avtorja, je njegov nastop za nadaljnji razvoj umetne črnske poezije francoskega izraza zelo pomenljiv. Dve leti za njim se je namreč, prav tako v Parizu in nemalo pod Lérojevim vplivom, osnovala revija, naslovljena *L'Étudiant noir* (Črni študent). Uspela je združiti vse črnske študente v prestolnici, ne glede na njihov plemenski izvor oziroma geografsko provinienico, ki sta jih dotlej precej razdruževala. Namen tega zблиžanja je bil povezati mlade črnce v njihovih skupnih interesih, ki so se jim kazali predvsem v boju zoper kulturno asimilacijo. Mnenja o metodah tega boja so bila različna: medtem ko je bivše jedro Zakonite obrambe upalo zlomiti oklep asimilacije predvsem s sredstvi, ki jih je odkril nadrealizem, pa so drugi, mlajši in številč-

nejši, videli rešitev v vrnitvi k afriškim izvirom, v ponovnem odkritju črne Afrike, ki je bila potomcem razseljenih črncev precejšnja neznanka. Pri Črnem študentu je druga smer kmalu prevladala in tako so se orientirali k prebujanju črnske zavesti, k iskanju, odkrivanju in poudarjanju vrednot črne civilizacije, k afirmaciji črnske osebnosti pred samim seboj in v belem svetu. Nosilci skupine okrog Črnega študenta, ki je imela odločilen vpliv na črne intelektualce, živeče v Franciji, so bile tri pesniško usmerjene osebnosti — Léon Gontran Damas (1912) z Gvajane, Aimé Césaire (1913) z Martinika in Senegalec L. S. Senghor — zato ni čudno, da se je aktivno zbujanje črnske zavesti dogajalo predvsem skoz pesniško skušnjo, s pomočjo katere so skušali črnski avtorji, usmerjeni k afriški dediščini, pripeljati na dan tisto, za kar so sodili, da je avtentični del njihove osebnosti. Umetna črnska poezija, pisana v francoščini, je v letih, kar je izhajal Črni študent, skupaj s teoretičnimi spisi — med njimi omenimo Senghorjev esej *To prinaša črni človek* in Damasev članek *Vrnitev iz Gvajane* — pomagala izoblikovati nov način mišljenja izobraženih črncev, novo védenje o samem sebi, samospoznavanje, skratka, novo mentalno atmosfero, ki je, post festum, dobila oznako *Le mouvement de la Négritude* (Gibanje črnstva).¹ Ideja Črnstva je doživela že obilo razlag, bila napadana kot novi rasizem pa spet označena kot »antirasistični rasizem« (Sartre). Okvir tega poročila seveda ne dopušča podrobnejše raziskave in razlaganja pojma črnstvo, zato navedimo le dva precej znana citata spod peres njenih pobornikov, citata, ki zaradi svoje splošnosti ustrezata vsem razvojnim obdobjem ideje črnstva. Aimé Césaire jo razlaga takole: »Črnstvo je preprosto spoznanje dejstva, da je človek črn, sprejetje tega dejstva, naše usode črnca, naše zgodovine in naše kulture«, Senghor pa jo v eni svojih številnih definicij označuje kot »sklop kulturnih vrednot črnega sveta, kakor se izražajo v življenju, institucijah in delih črncev« in pravi, da je »naša edina skrb, da črnstvo prevzamemo in mu, medtem ko ga živimo in ko smo ga živeli, poglobimo smisel«. Črnstvo je torej, kot je ugotovil že Sartre, »čustveno razvneti odnos do sveta« in ne tehtanje moralnih ali intelektualnih odlik in pomankljivosti v primerjavi z belo raso. Gre za izbor samega sebe kot črnca in za življenje te izbire, za način obstajanja v svetu. Sicer pa je Aimé Césaire zapisal tudi takole:

»Moje črnstvo ni kamen, katerega gluhost se zaganja proti trušču dneva.
 Moje črnstvo ni mrena mrtve vode na mrtvem očesu zemlje.
 Moje črnstvo ni stolp ne katedrala.
 Zariva se v žareče meso prsti.
 Zariva se v žareče meso neba.
 Prebija neprozorno potrtoost svoje vzravnane potrpežljivosti.«

(Dnevnik vrnitve v rodni kraj,
 navedeno po izdaji *Présence Africaine* 1971)

Kljub intenzivnemu pesniškemu delovanju je prišlo pred drugo svetovno vojno le do dveh pomembnejših objav v knjižni obliki: Damas je leta 1937 izdal svoj prvenec *Pigmenti*, zbirko s tipično črnsko tematiko — hrepenenje po Afriki, grozovitosti suženjstva in izkoreninjenosti, poudarjen odpor proti

¹ Izraz je neologizem, ki ga je prvi uporabljal A. Césaire. V slovenščini niha uporaba med »črnstvo«, »črnost« ali pa celo »črnkost«.

evropski nadvladi, smešenje njene kulture — skratka: pesniško realizacijo idej okrog Črnega študenta; Aimé Césaire pa je s pesnitvijo Dnevnik vrnitve v rodni kraj sestavil za okvire črnske umetne poezije, pisane v francoščini, sicer precej hermetično, a zato nič manj učinkovito himno črncev z vsega sveta. Poema je izšla leta 1939 v Parizu, a ni zbudila pozornosti: počakati je bilo treba Andréja Bretona, ki je v ubežništvu na Martiniku spoznal avtorja in njegov Dnevnik in mu za izdajo leta 1945 napisal spremno besedo, v kateri ga je imenoval nič manj kot »največji lirični spomenik našega časa«.

Vojni čas je skupini okrog Črnega študenta za nekaj časa odtegnil njene voditelje, ki so odšli iz Pariza, a medtem so se tu okrog Senegalca Aliouena Diopa zbrali drugi, večinoma mlajši pesniki, ki so, bolj ali manj izvirno, nadaljevali »poezijo črnstva«: Guy Tirolien (1917) in Paul Niger (1917—1962) z Guadelupa, Jacques Rabemenanjara (1913) z Madagaskarja, Senegalca Birago (1906) in David Diop (1927—1961) in drugi, ki so konec leta 1947 natisnili prvo številko revije *Présence Africaine* (Afriška navzočnost). Istega leta je Damas izdal antologijo francoskih čezmorskih pesnikov in vanjo kajpada pritegnil tudi črnske avtorje, a njena odmevnost se še ni začela prav širiti, ko je na začetku leta 1948 izšla *Antologija nove črnske in malgaške poezije*, ki jo je uredil L. S. Senghor, predgovor z naslovom Črni Orfej pa napisal Jean Paul Sartre.

Antologija je objavila pesmi šestnajstih avtorjev, pišočin v francoščini, povečini tistih, ki so jim bile skupne ideje Črnstva, in tako ob pesniški produkciji afirmirala tudi tedaj aktualno črnsko politično misel. Dodatni odmev ji je oskrbel Sartrov esej, v katerem je avtor zelo natančno izluščil glavne kategorije črnstva, ki so se kazale v objavljenih pesmih, opozoril na sorodnosti oziroma različnosti metod, s katerimi se črni »vates« odpravlja iskat Evridiko, da bi jo prepoznal in jo pokazal svetu. Esaj še danes učinkuje dovolj živo, hkrati pa je razvoj dogodkov potrdil marsikatera Sartrova ugibanja o nadaljnji usodi ideje črnstva, ki so jih pripadniki gibanja tedaj in kasneje odločno zavračali.²

Natis antologije pomeni enega vrhov v zgodovini umetne črnske poezije francoskega izraza: bila je prava »anthologie vivante«, informacija, afirmacija in realizacija nekega programa hkrati. Podobnega skupinskega dejanja črnska poezija ni več uresničila: res so se intelektualne sile, zbrane v naporu črnske emancipacije, še naprej zbirale okrog Afriške navzočnosti, a kolektivni napor tolikšnega dometa ni bil več mogoč.

Večina pesnikov, zastopanih v antologiji, je nadaljevala svojo literarno pot in, predvsem v petdesetih letih, z individualnimi zbirkami pričala bolj o osebnem pesniškem razvoju kot o temeljnih premikih ideje črnstva, v

² Sartre razumeva črnsko poezijo, pisano v francoščini, kot funkcionalno: vsa je usmerjena v iskanju črnstva, kot evangeljsko: prinaša dobro novico — črnstvo je spet najdeno. Sartre vidi usodo črnstva v njegovem preseganju, v realizaciji človečnosti v svetu brez ras. Zato se mu kaže črnstvo kot sredstvo, ne cilj, kot triumf narcizma in Narcisov samomor. Končna pozicija bo opredeljevala črnca kot proletarca med proletarci, barva kože pri tem ne bo pomembna. Orfej bo našel Evridiko, a v njegovem objemu bo izginila. — Sartru so očitali, da pozablja, da črnstvo ni samo reakcija na določen zgodovinski trenutek, ampak da temelji na civilizaciji, skupni vsem črnecem, na določeni kulturni konstanti.

kateri pa je bilo vseeno zaznati odstopanje od začetne agresivnosti in prehajanje k bolj umirjenim, strpnim tonom. Pridružila se jim je vrsta posnemalcev, ki so se, iščoč črnsko resničnost, vračali v domovino svojih prednikov po istih poteh in pri tem uporabljali, pa tudi poenostavljali metode svojih vzornikov. Pesniška moč Senghorjeve in Césairove generacije se v njunih naslednikih ni obnovila; med novimi imeni so si določeno odmevnost pridobili le Haitčan René Depestre (1926), Edouard Manick (1931) z Mauritiusa in predvsem Kongožan Tchicaya U'Tamsi (1931). Umetna črnska poezija se je namreč kmalu znašla v krizi, ki jo je povzročila precejšnja vsebinska in oblikovna monotonija — leto 1960, ko je dobila neodvisnost večina dotedanjih kolonij, pa jo je še zaostriło: črnstvo se je zdaj formalno uveljavilo, zaveza, v imenu katere so ga povzdigovali pesniki, je izginila, pridobljene svobode in prestanega trpljenja pa tudi ni kazalo predolgo opevati. Odprta je ostala vrnitev k ustni tradiciji črnskih plemen (res vse več avtorjev piše v domačem jeziku ali pa prevaja v francoščino njegovo izročilo) ali pa v svet osebnih doživljanj, ki ni odvisen od barve polti. Militantna poezija obstaja še naprej v kolonijah, a ne presega okvirov že znanega, medtem ko pesmi, v katerih bi se kazalo nezadovoljstvo s tem, kako domači režimi uresničujejo idejo črnstva, ni zaslediti.

Izraz »umetna črnska poezija, pisana v francoščini«, ki smo ga uporabljali v tem kratkem pregledu, terja pojasnilo. Z njim namreč ne zaznamujemo celotne književne produkcije črncev, pišočių v francoščini, ampak le njen del, izsek, ki se vanjo zareže nekje po letu 1932, za nekaj časa prekrije domala vse, kar na tem področju pomenljivega nastaja, in se potem polagoma spet zoži ali ponekod čisto izgine. To pesništvo ni vezano na Afriko³ — med šestnajstimi avtorji antologije iz leta 1948 so bili le trije afriški črnci — pač pa, kot kaže, na jezik, v katerem se izraža. Dejstvo, da je pisana v francoščini, jo postavlja v okvire francoske poezije, a v tem okviru je ni mogoče razumevati kot posamično literarnozgodovinsko obdobje, saj je oblikovno dovolj razvejano in zato neenotno, hkrati pa se navezuje na avtorje s tako različnih polov, kot sta na primer Claudel in Lautréamont. Izraz torej ne zaznamuje določene literarne šole, skupnega estetskega občutja, a spet ni le gola konvencija, poimenovanje zaradi poimenovanja. Zajema namreč, lahko bi rekli, rasno prebudni, samospoznavni vidik in nam pomeni obdobje, v katerem se je ideja črnstva najbolj aktualizirala, čas, ko so se skoz poezijo, vedé in hoté, najmočneje razkrile bistvene značilnosti črne rase in njenega bivanja v svetu. Izraz »umetna črnska poezija, pisana v francoščini«, torej razločuje poezijo, ki se je uresničevala v utemeljevanju črnstva kot skupne vrednote, mita, od pesništva črnih avtorjev, ki je nastajalo pred njo ali po njej in ki ji črnstvo ni pomenilo osrednje zaposlitve. Umetno črnsko poezijo francoskega izraza po našem mnenju omogoča prav črnstvo, aktivno mišljenje in razkrivanje sebe kot pripadnika rase — danes se nadaljuje le še v kolonialnih razmerah — drugje, kjer sta v ospredju intimna ljubezenska izpoved ali pa refleksija, ki sta le pogojno vezani na barvo polti, pa smemo govoriti kar o francoski ali pa senegalski oziroma sererski poeziji.

³ V angleško govorečih predelih črne Afrike ne poznajo gibanja, analognega črnstvu. Moderna literatura spod peres domorodcev je začela nastajati, tako piše G. Moore v uvodu k *Modern Poetry from Africa* (Penguin 1963), šele konec petdesetih let.

II.

V umetni črnski poeziji francoskega izraza pripisujejo poznavalci, predvsem evropski, najmenitnejše mesto prav Léopoldu Sédarju Senghorju, in to po vsej verjetnosti zato, ker je najbolj srečno združil njene bistvene značilnosti in jo predstavil v obliki, ki sta jo v pravšnji meri napolnjevala tako ideja Črnstva kot pesnikovo priznavanje evropskih vrednot. Senghorjeva lirika se na dovolj obsežni pahljači umetne črnske poezije uvršča namreč nekam na sredo: med preprosto, umirjeno veličino Biraga Diopa, trdno zasidranega v izročilu plemenskih vraž in junaških zgodb, v katerem zanesljivo najde korenine svojega črnstva, ne da bi pri tem sploh omenjal belega človeka, in agresivno nestrpnost njegovega soimenjaka Davida Diopa, ki v golih nepoetičnih verzih obnavlja trpljenje svoje rase in s poezijo političnih gesel, v mnogočem privzeto pri Jacquesu Roumainu, brez ovinkov poziva k obračunu z belci. Medtem ko lahko pri D. Diopu, Damasu, predvsem pa seveda Césairu, govorimo o bojevitem, napadalnem uresničevanju črnstva, pa se pri Senghorju dogaja vračanje k afriškimi izvirov v umirjeni, kar uglašeni obliki. Pri njem se uveljavlja prostor, ki se je doslej kazal le kot eksotična kulisa, — črnska vas v pragozdu, naseljenem z duhovi, plemenski običaji, različna primitivna glasbila — v novi luči: kot normalno življenjsko okolje, še več, kot prostor avtentičnega bivanja. Ta prostor pa le malokdaj nastopa sam, kot izolirana vrednota, ampak ga avtor nenehno sooča z drugo možnostjo, s svojo skušnjo civiliziranega evropskega življenja. To življenje spoznava Senghor za nezadostno, in sicer prav zato, ker v njem manjkajo tiste prvine, vrednote in pomenljivosti, ki jih prinaša ideja črnstva. Vendar pri tem ne gre za prestižno kosanje, za možnosti, ki bi druga drugo izključevali, ampak za spoznanje, da se modela dopolnjujeta, da pa se beli, civilizirani svet te nujnosti še ni zavedel.

Senghor je seveda preveč rahločuten, lahko bi rekli kar: omikan, da bi iz pomanjkljivosti belega sveta koval dobiček le zase in izsilil samo priznanje za svojo raso. Gre mu predvsem za to, da bi vrednote črnega sveta afirmiral v tolikšni meri, da jih bo beli svet priznal za enakovredne, za nujno potrebni del svoje civilizacije. Utemeljevanje črnstva se v Senghorjevi poeziji dogaja kot dvojno mesijanstvo: kot samoosveščanje črne rase in kot osveščanje belega sveta, ki njenih odlik še ne pozna, a so mu nujno potrebne za nadaljnji obstanek. Ko Senghor razglaša vrline črnega človeka za enakovredne vsem drugim, se ne predstavlja kot upornik zoper belo raso, ki te vrednote odreka, tudi ne kot odločen, na vse pripravljen bojevnik zanje, ampak kot oznanjevalec teh odlik, potrpežljiv in trdno prepričan v svoj prav tudi tedaj, ko ostaja beli svet gluha za njegovo oznanilo. Ta strpnost, ki domneva, da bo civilizirani svet slej ko prej prepoznal vrline črnstva, da je torej dovolj, če jih prikljče na dan, boj pa ni potreben, korenini tudi v Senghorjevem razumevanju evropske civilizacije, dovolj različnim od tistega, ki ga opazimo pri večini črnskih pesnikov. Njim je Evropa, ki v pretežni meri predstavlja civilizirani svet, največkrat pa jo pooseblja kar Francija, »stara psica«, »kup mrhovine«, »preveč dostojno ime za pasji drek«, če omenimo le nekaj Césairovih epitetov, ki pa jih za njim ponavljajo še drugi — vsem se kaže Evropa kot totalna negativiteta —; Senghorjev odnos do nje pa je izrazito ambivalenten. Res je zanj, v primeri z življenjem v prvotni črnski skupnosti, nezadostna, a spet ne

tako dokončno zavržena, da bi ne mogla, če prejme injekcijo črnstva, pristno zaživeti. V posamičnih primerih mu je Evropa oziroma Francija tudi nosilka zla, a predvsem zla spred tristetih, štiristetih let, iz dobe zasuznjevanja, pa še tedaj zla ni počela Francija — Evropa kot celota, ampak njen manjvredni pa tudi maloštevilni del. Nad njim pri Senghorju večinoma zlahka zmaga evropska pozitivna konstanta — Evropa, Francija, kot nosilki visoke kulture, krščanske vere in novih obzorij. Dopolnjevanje, ki iz tega sledi, je sicer boleče — pesnik se, kadar je v Evropi, nostalgичno spominja domače vasi, tu pa ga je strah vrnitve v Francijo — a nujno: v interesu samega črnstva je pri Senghorju približevanje k Evropi, srkanje njenih vrlin, skratka — medsebojno oplojevanje. Senghor, ki se je sam označil za »kulturnega mulata«, se kaže torej široko odprt odlikam črne in bele civilizacije — od tod njegova potrpežljiva poučnost, s katero hoče zblizati obe strani.

Če se spomnimo na Sartrovo trditev, da obstajata dve poti, po katerih se črnski pesniki bližajo svojemu pradomovanju, objektivna in subjektivna, in skušamo Senghorja uvrstiti na eno od njiju, se moramo odločiti za prvo. Pesnik, ki je krenil po njej, se namreč skuša z intenzivnim spominjanjem na plemenske običaje, pesmi in plese vrniti k črnski resničnosti, upa, kot pravi Sartre, da bodo odmevi tamtama zbudili starodavne nagone, ki spijo v njem. Na objektivni poti, na kateri se je, ob Senghorju, znašla večina črnskih pesnikov francoskega izraza, je glavni namen pesmi opisovati posebnosti prvinskega črnškega življenja, njegovo trpljenje, odnos do belcev in podobno, zato je razumljivo, da so kar se da jasne — besede se zbirajo v razvidne sklope, saj hočejo posredovati kar najbolj razumljivo sporočilo o neki otipljivi resničnosti. Tako se v Senghorjevih pesmih vrstijo nekatere ključne teme poezije, ki ustvarja črnsko samozavedanje: spomini na otroštvo v črnski skupnosti, idiličnost življenja v domači vasi, lepota črnih žena, stik z vzhodnim svetom, spoznanje njegove drugačnosti, razpetost omikane črnca med Evropo in Afriko, potreba po sožitju in druge. Pri tem avtor odkriva svet, ki ga označujemo kot primitiven, prostor usodne navezanosti človeka na naravne sile, na umrle prednike, svet, kjer živijo svoje, usodnosti polno življenje ne samo živali, ampak tudi rastlinstvo, naravni pojavi, kjer je vzpostavljeno soskladje med živo in mrtvo naravo, med zemljo in ozvezdji, svet prvinske erotike in ne nazadnje na glavo postavljen svet evropske estetike, saj predstavlja črno lepotno popolnost, in nič ni le kulisa za zaljubljenice, mislece, sanjače ali pa grozovite prikazni, ampak čas, ko se dogaja tisto lepo, ki je povezano s popkom sveta. Kot nasprotje se kajpada kaže Evropa s svojimi tehničnimi pridobitvami, ki so za Senghorja brezčutne, in s kulturo, ki je morda veličastna, a ni več človeška. Sporočilo, da je črnstvo novi humanizem, ki bo, oplemeniten s krščansko vero, dal novih moči blede evropski civilizaciji, je, ob njegovem utemeljevanju, osrednje v Senghorjevi liriki, ki se s tem ločuje od prevladujoče smeri umetne črnške poezije, pisane v francoščini, ki je razdiralna in vidi v evropskem propadanju pravično kazen.

Poezija s tako pomembnimi sporočili zahteva seveda zelo pregleden jezik, določeno opisnost in kar pedagoškost. Tako velja za Senghorja, kot za večino črnskih pesnikov, pišočih v francoščini, ki sestavljajo ali pa razdirajo, da uporablja standardno pesniško govorico, kjer besede ustvarjajo določeno poetično pomenljivost, a so čvrste nosilke pomena in se organizi-

rajo v razumne, razvidne celote. Tako v teh pesmih ni sledu o samodestrukciji jezika, večsmiselnosti pojmov in drugih značilnostih izumiteljskega dela moderne poezije, ki jih je med črnskimi pesniki francoskega izraza z izjemno doslednostjo in učinkovitostjo edini uveljavljal Aimé Césaire, eden redkih potovalcev po subjektivni poti, kjer se pesnik ne pogreza v spomine, ampak jih trga iz sebe in skuša tako izbruhati pozabljene prvine svoje rase. Senghor, ki pravi, da misli po francosko in se tako tudi izraža laže kot v domačem jeziku, se do francoščine vede zelo vljudno — rabi mu, da bi vanjo transponiral črnske ritme, svoj črnsko-francoski svet, in pri tem ne čuti potrebe, da bi jo po svoje prilil. Medtem ko Césaire francoski jezik razdira, vzpostavlja najbolj nove odnose med besedami in se tako njegova poezija, naperjena zoper kulturno asimilacijo, ne dogaja tako očito v znamenju te asimilacije, pa Senghor francoščino bogati: vliti ji hoče čim več zvočnosti, notranjega ritma; marsikdaj presenetljive in poetično učinkovite zveze med besedami, ki spominjajo na nadrealistični stik med dvema resničnostma, pa se v večini primerov razkrijejo kot plod premeditacije.

Namen tega poročila ni slediti, kako in koliko se Senghorjevo delo navezuje na izročilo francoske poezije, predvsem Claudela in Persa, ali pa kolikokrat se začuti v njem odmev iz stare zaveze; tudi ne gre tehtati poudarjanega eksotizma, poceni romantike ali pa manire, ki so v njem gotovo navzoče. Njim navkljub se s Senghorjevim pesniškim delom uveljavlja izvirna poetična vizija, ki je v določenem trenutku ustrezno dopolnila lirični zemljevid sodobnega sveta.

L. S. Senghor se je rodil leta 1906 v Joalu nedaleč od Dakarja v izredno bogati družini sererske rase, ki je v nasprotju z drugimi plemeni na tem področju katoliške veroizpovedi. Po šolanju v Dakarju odrine 22-leten v Pariz, kjer leta 1933 kot prvi Afričan dobi naziv *agrégé*, in sicer iz klasične filologije. Poučuje v Toursu in drugje v provinci, ob izbruhu vojne mobiliziran, a ga ujamejo Nemci. Iz taborišča odpuščen zaradi bolezni že leta 1941. Leta 1945 izvoljen za senegalskega poslanca v ustavodajni skupščini, 1960 postane predsednik neodvisne republike Senegal, kar je še danes.

- Zbirke: 1945 — Chants d'Ombre (Senčni spevi)
 1948 — Hosties noires (Črne hostije)
 1949 — Chants pour Naëtt (Spevi za Naëtt)
 1956 — Ethiopiques (Etiopske pesmi)
 1961 — Nocturnes (Nočne pesmi)